

B i j l a g e 3 :

A r c h e o l o g i s c h o n d e r z o e k

GEMEENTE Hoorn

Document: *Advies t.b.v. archeologische paragraaf*
Plangebied: *Bestemmingsplan Hoorn '80*
Adviesnummer: *13153*
Opsteller: *Carla Soonius, Bureau Erfgoed/VVH*
Datum: *02-04-2013*

Op verzoek van de afdeling Stadsontwikkeling, Bureau Ruimte, Wonen en Economie, Cluster Ruimtelijke Ordening is gekeken naar het archeologisch en cultuurhistorisch aspect met betrekking tot het Voorontwerp bestemmingsplan bedrijventerrein Hoorn '80 (Bugel Hajema, 2011).

Ten behoeve van de verbeelding is de door de gemeente Hoorn op 12 maart 2013 vastgesteld archeologische beleidskaart gelijktijdig digitaal aangeleverd.

In 2009 is een archeologisch bureauonderzoek aangeleverd door Bureau Erfgoed (adviesnummer 40). Dit bureauonderzoek is verwerkt in de paragraaf Archeologie en Cultuurhistorie. In 2011 is nog een korte aanvulling geweest op het bureauonderzoek. Op basis van de huidige beleidskaart Archeologie van de gemeente Hoorn dient paragraaf 4.9 te worden aangepast. Hieronder volgt een tekstvoorstel. Het cultuurhistorische deel van de paragraaf wordt aangeleverd door collega Pieter Meijers van Bureau Erfgoed.

Het inleidende deel van de paragraaf kan gehandhaafd blijven.

Archeologie in bestemmingsplan Hoorn '80

Inleiding

Vanwege het opstellen van dit bestemmingsplan is bureau Erfgoed van de gemeente Hoorn gevraagd om het archeologisch aspect voor het plangebied te bestuderen. Hiertoe is in 2009 een archeologische bureauonderzoek uitgevoerd (Schrickx, 2009). Op basis van de onlangs vastgestelde Erfgoedverordening 2013 en bijbehorende beleidskaart archeologie is dit bureauonderzoek aangevuld. Op de beleidskaart staat aangegeven hoe de omgang met eventueel aanwezige archeologische waarden kan worden geregeld in het bestemmingsplan.

Archeologische waarden en verwachtingen in de gemeente Hoorn

De herziene Monumentenwet verplicht gemeenten om 'rekening te houden met aanwezige of te verwachten archeologische waarden'.

Het bestemmingsplan staat hierbij centraal. Hierin worden bouw- en aanlegvoorschriften opgenomen. Indien belangrijke archeologische waarden als gevolg van ruimtelijke ontwikkelingen niet in de bodem behouden kunnen blijven, dient de informatie te worden veiliggesteld d.m.v. een opgraving. De Monumentenwet gaat hierbij uit van een algemene vrijstelling voor ingrepen tot 100 m², maar biedt de gemeente ook de nodige beleidsruimte om haar eigen afweging te maken. De gemeente Hoorn wil van deze mogelijkheid gebruik maken.

In 2012 is de beleidskaart archeologie 2007 herzien. Deze nieuwe beleidskaart (vastgesteld op 12 maart 2013) geeft een vlakdekkend inzicht in aanwezige of te verwachten archeologische waarden.

**Bureau Erfgoed, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Ter bescherming van de archeologische waarden kunnen burgemeesters en wethouders, als daar op basis van een archeologisch onderzoek aanleiding toe bestaat, voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning voor het bouwen. Daarnaast is een omgevingsvergunning vereist voor werkzaamheden waarbij de grond wordt geroerd.

Afb. 1. Ligging voorontwerp bestemmingsplan Bedrijventerrein Hoorn '80 op archeologische beleidskaart Hoorn (rood= WA-1; donkerblauw= WA-2; lichtblauw= WA-5, niet ingekleurd binnen plangrens is vrijgegeven)

Het grondgebied van de gemeente Hoorn is opgedeeld in vijf categorieën:

Waarde Archeologie	Rekening houden met archeologie vanaf planomvang van:
WA 1	Bij alle grondroerende werkzaamheden
WA 2	Bij plannen van 100 m ² en groter waarbij de grondroerende werkzaamheden dieper dan 30 cm beneden maaiveld zullen reiken
WA 3	Bij plannen van 500 m ² en groter en waarbij de grondroerende werkzaamheden dieper dan 30 cm beneden maaiveld zullen reiken
WA 4	Bij plannen van 1.000 m ² en groter en waarbij de grondroerende werkzaamheden dieper dan 40 cm beneden maaiveld zullen reiken
WA 4 A	Bij plannen van 1.000 m ² en groter en waarbij de grondroerende werkzaamheden dieper dan 80 cm beneden maaiveld zullen reiken
WA 5	Bij plannen van 10.000 m ² en groter en waarbij de grondroerende werkzaamheden dieper dan 40 cm beneden maaiveld zullen reiken

**Bureau Erfgoed, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar: Carla Soonius; 0229-/252589/06252-72867, c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels; 0229-252587/06304-68593/ m.bartels@hoorn.nl

Archeologische waarden en verwachtingen in het bestemmingsplan Hoorn '80

Op basis van het bureauonderzoek uit 2009 geldt een lage archeologische verwachting voor vindplaatsen uit het Neolithicum en de Bronstijd.

Het gebied Hoorn 80 is vanaf de ontginning in de 12de eeuw een onbebouwd gebied, met uitzondering van de noordwest-hoek. Hier stond het 'Hornhuis', zoals ook tegenwoordig het huis dat op die plek staat, heet. Het Hornhuys wordt vermeldt in een kroniek bij het jaar 1769 (Vervolg op de Chronyk der Stad Hoorn, I 340) en is ook op oudere kaarten te zien. Op de kaart van Oostwoudt uit 1723 staat bijvoorbeeld het Hornhuijs vermeld (afbeelding).

De Schellinkhousterdijk maakt deel uit van de Westfriese Omringdijk en betreft een provinciaal Monument. Er is een beeldkwaliteitsplan van de Westfriese Omringdijk beschikbaar. De dijk valt onder de categorie Waarde-Archeologie 1 (rood op de kaart). Voor alle bodemingrepen geldt dat er rekening gehouden moet worden met archeologische waarden. In het kader van de dijkversterking Zuiderdijk is gebleken dat op zeer veel plaatsen archeologische waarden aanwezig zijn.

Op de beleidskaart archeologie van de gemeente Hoorn staan delen van Hoorn '80 aangegeven waar bewoning uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd in de ondergrond aanwezig is. Deze zones vallen onder de categorie Waarde-Archeologie 2 (donkerblauw: vrijstellingsgrens 100m² en 30 cm –Mv).

Tevens ligt in het uiterste noorden van Hoorn '80 nog een zone waarvoor een vrijstellingsgrens van 1 ha geldt (lichtblauw: Waarde-Archeologie 5). Binnen deze categorie bevinden zich de uitbreidingswijken en bedrijventerreinen waar veelal nog geen archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden.

Het overgrote deel van het bedrijventerrein Hoorn '80 is vrijgegeven m.b.t. het aspect archeologie.

Cultuurhistorie (levert Pieter Meijers aan).

Conclusie

De bescherming van archeologische waarden wordt geregeld via een dubbelbestemming. Deze dubbelbestemming geldt voor die locaties die op basis van het bureauonderzoek en de beleidskaart archeologie een hoge archeologische waarde of een hoge archeologische verwachting hebben. Door middel van een dubbelbestemming wordt een beschermende regeling voor deze gebieden getroffen. De dubbelbestemming omvat een toevoeging op de basisbestemmingen in de vorm van bouwregels en een omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van graafwerkzaamheden. Met deze planologische regeling mag worden geconcludeerd dat het plan ten aanzien van het aspect archeologie en cultuurhistorie uitvoerbaar is.

Het verdient de aanbeveling om bij ontwikkelingen in een archeologisch waardevol (verwachtings)gebied van te voren een quickscan te laten uitvoeren door Archeologie Erfgoed VVH. De ruimtelijke ontwikkelingen worden dan afgezet tegen de aanwezige of te verwachten archeologische waarden. De op de archeologische beleidskaart aangegeven vlakken zijn gebaseerd op bureauonderzoek en kaartanalyse, die niet tot uitdrukking komen op de Beleidskaart Archeologie. Op deze wijze wordt onnodig onderzoek voorkomen.

Bronnen

Bugel Hajema, 2012. Ontwerp Bestemmingsplan Bedrijventerrein Oude Veiling (25-09-2012) Erfgoedverordening 2013 gemeente Hoorn (incl. Beleidskaart Archeologie).

Schrickx, C.P., 2009. Archeologisch Bureauonderzoek Hoorn '80, gemeente Hoorn (25-8-2009, intern rapport Bureau Erfgoed, Archeologie).

**Bureau Erfgoed, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar: Carla Soonius; 0229-/252589/06252-72867, c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels: 0229-252587/06304-68593/ m.bartels@hoorn.nl